

Spis treści

|                                                                                 |           |
|---------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>Przedmowa</b>                                                                | <b>5</b>  |
| <b>Wiadomości ogólne</b>                                                        | <b>11</b> |
| <b>Wykaz skrótów</b>                                                            | <b>21</b> |
| <b>Wiadomości szczegółowe</b>                                                   | <b>23</b> |
| <b>Gromada <i>Gymnospermae</i> (<i>Gymnospermatophyta</i>) — nagozalążkowe</b>  | <b>23</b> |
| <b>Klasa <i>Ginkgopsida</i> — miłorzębowe</b>                                   | <b>23</b> |
| <i>Ginkgoaceae</i> — miłorzębowate                                              | 24        |
| <i>Ginkgo</i> — miłorząb                                                        | 24        |
| <b>Klasa <i>Taxopsida</i> — cisowe</b>                                          | <b>26</b> |
| <i>Taxaceae</i> — cisowate                                                      | 26        |
| <i>Taxus</i> — cis                                                              | 26        |
| <b>Klasa <i>Pinopsida</i> (<i>Coniferae</i>) — sosnowe (iglaste, szpilkowe)</b> | <b>30</b> |
| <i>Araucariaceae</i> — araukariowate                                            | 30        |
| <i>Araucaria</i> — araukaria (igława)                                           | 30        |
| <i>Pinaceae</i> — sosnowate                                                     | 31        |
| <i>Abies</i> — jodła                                                            | 31        |
| <i>Pseudotsuga</i> — daglezja (jedlica)                                         | 38        |
| <i>Tsuga</i> — choina (tsuga)                                                   | 41        |
| <i>Picea</i> — świerk                                                           | 42        |
| <i>Larix</i> — modrzew                                                          | 49        |
| <i>Cedrus</i> — cedr                                                            | 51        |
| <i>Pinus</i> — sosna                                                            | 52        |
| <i>Taxodiaceae</i> — cypryśnikowate                                             | 63        |
| <i>Taxodium</i> — cypryśnik                                                     | 64        |
| <i>Sequoia</i> — sekwoja                                                        | 66        |
| <i>Sequoiadendron</i> — mamutowiec (sekwojadendron)                             | 67        |
| <i>Metasequoia</i> — metasekwoja                                                | 67        |
| <i>Cupressaceae</i> — cyprysowate                                               | 68        |
| <i>Thujuideae</i> — żywotnikowe                                                 | 69        |
| <i>Thuja</i> — żywotnik (tuja)                                                  | 69        |
| <i>Platycladus</i> — biota (platykladus)                                        | 75        |
| <i>Microbiota</i> — mikrobiota                                                  | 75        |
| <i>Thujopsis</i> — żywotnikowiec                                                | 76        |

|                                                                                           |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <i>Cupressoideae</i> — cyprysowe                                                          | 76  |
| <i>Cupressus</i> — cyprys                                                                 | 76  |
| <i>Chamaecyparis</i> — cyprysik                                                           | 77  |
| <i>xCupressocyparis</i> — cyprysowiec                                                     | 81  |
| <i>Juniperoideae</i> — jałowcowe                                                          | 82  |
| <i>Juniperus</i> — jałowiec                                                               | 82  |
| <b>Klasa</b> <i>Gnetopsida</i> — gniotowe                                                 | 90  |
| <i>Ephedraceae</i> — prześlówate                                                          | 90  |
| <i>Ephedra</i> — prześl                                                                   | 90  |
| <b>Gromada</b> <i>Angiospermae</i> ( <i>Angiospermatophyta</i> ) — <b>okrytozalążkowe</b> | 92  |
| <b>Klasa</b> <i>Magnoliopsida</i> ( <i>Dicotyledunae</i> ) — dwuliścienne                 | 92  |
| <i>Salicaceae</i> — wierzbowate                                                           | 92  |
| <i>Populus</i> — topola                                                                   | 93  |
| <i>Salix</i> — wierzba                                                                    | 106 |
| <i>Myricaceae</i> — woskownicowate                                                        | 115 |
| <i>Myrica</i> — woskownica                                                                | 115 |
| <i>Juglandaceae</i> — orzechowate                                                         | 116 |
| <i>Juglans</i> — orzech                                                                   | 117 |
| <i>Carya</i> — orzesznik (przeorzech)                                                     | 119 |
| <i>Pterocarya</i> — skrzydłorzech                                                         | 123 |
| <i>Beiulaceae</i> — brzozowate                                                            | 125 |
| <i>Betula</i> — brzoza                                                                    | 125 |
| <i>Alnus</i> — olsza (olcha)                                                              | 131 |
| <i>Corylaceae</i> — leszczynowate                                                         | 134 |
| <i>Corylus</i> — leszczyna                                                                | 134 |
| <i>Carpinus</i> — grab                                                                    | 137 |
| <i>Fagaceae</i> — bukowate                                                                | 139 |
| <i>Fagus</i> — buk                                                                        | 139 |
| <i>Quercus</i> — dąb                                                                      | 142 |
| <i>Castanea</i> — kasztan                                                                 | 153 |
| <i>Ulmaceae</i> — wiązowate                                                               | 155 |
| <i>Ulmus</i> — wiaz                                                                       | 155 |
| <i>Celtis</i> — wiazowiec                                                                 | 160 |
| <i>Zelkova</i> — brzostownica                                                             | 161 |
| <i>Moraceae</i> — morwowate                                                               | 161 |
| <i>Morus</i> — morwa                                                                      | 162 |
| <i>Maclura</i> — żółtnica (maklura)                                                       | 162 |
| <i>Viscaceae</i> — jemiółowate                                                            | 164 |
| <i>Viscum</i> — jemiola                                                                   | 164 |
| <i>Aristolochiaceae</i> — kokornakowate                                                   | 165 |
| <i>Aristolochia</i> — kokornak                                                            | 165 |
| <i>Polygonaceae</i> — rdestowate                                                          | 166 |
| <i>Fallopia</i> — rdestówka                                                               | 167 |
| <i>Ranunculaceae</i> — jaskrowate                                                         | 168 |

|                                               |     |
|-----------------------------------------------|-----|
| <i>Clematis</i> — powojnik                    | 168 |
| <i>Paeoniaceae</i> — piwoniowate              | 175 |
| <i>Paeonia</i> — piwonia (peonia)             | 176 |
| <i>Berberidaceae</i> — berberysowate          | 176 |
| <i>Berberis</i> — berberys (kwaśnica)         | 177 |
| <i>Mahonia</i> — mahonia (ościał)             | 182 |
| <i>Cercidiphyllaceae</i> — grujecznikowate    | 184 |
| <i>Cercidiphyllum</i> — grujecznik            | 184 |
| <i>Magnoliaceae</i> — magnoliowate            | 186 |
| <i>Magnolia</i> — magnolia                    | 186 |
| <i>Liriodendron</i> — tulipanowiec            | 194 |
| <i>Schisandraceae</i> — cytryńcowate          | 196 |
| <i>Schisandra</i> — cytryniec                 | 196 |
| <i>Hydrangeaceae</i> — hortensjowate          | 197 |
| <i>Hydrangea</i> — hortensja                  | 197 |
| <i>Philadelphus</i> — jaśminowiec             | 202 |
| <i>Deutzia</i> — żylitek                      | 208 |
| <i>Grossulariaceae</i> — agrestowate          | 210 |
| <i>Ribes</i> — porzeczka i agrest             | 210 |
| <i>Hamamelidaceae</i> — oczarowate            | 215 |
| <i>Hamamelis</i> — oczar                      | 215 |
| <i>Fothergilla</i> — fotergilla               | 217 |
| <i>Liquidambar</i> — ambrowiec                | 217 |
| <i>Platanaceae</i> — platanowate              | 219 |
| <i>Platanus</i> — platan                      | 219 |
| <i>Rosaceae</i> — różowate                    | 220 |
| <i>Spiraeoideae</i> — tawułowe                | 220 |
| <i>Spiraea</i> — tawuła                       | 220 |
| <i>Physocarpus</i> — pęcherznica (tawułowiec) | 227 |
| <i>Sorbaria</i> — tawlina (sorbaria)          | 228 |
| <i>Stephanandra</i> — tawulec (stefanandra)   | 231 |
| <i>Exochorda</i> — obiela (egzochorda)        | 231 |
| <i>Maloideae</i> — jabłkowe                   | 232 |
| <i>Malus</i> — jabłoń                         | 233 |
| <i>Pyrus</i> — grusza                         | 237 |
| <i>Cydonia</i> — pigwa                        | 239 |
| <i>Chaenomeles</i> — pigwowiec                | 240 |
| <i>Sorbus</i> — jarząb                        | 242 |
| <i>Aronia</i> — aronia                        | 251 |
| <i>Crataegus</i> — głóg                       | 252 |
| <i>Mespilus</i> — nieszpuka                   | 259 |
| <i>Pyracantha</i> — ognik                     | 259 |
| <i>Cotoneaster</i> — irga                     | 261 |
| <i>Amelanchier</i> — świdośliwa               | 267 |
| <i>Rosoideae</i> — różowe                     | 270 |
| <i>Rosa</i> — róża                            | 270 |
| <i>Rubus</i> — jeżyna i malina                | 278 |

|                                                                                                              |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <i>Kerria</i> — złotlin                                                                                      | 283 |
| <i>Rhodotypos</i> — okółkowiec (różowiec)                                                                    | 283 |
| <i>Potentilla</i> — pięciornik                                                                               | 285 |
| <i>Dryas</i> — dębik                                                                                         | 286 |
| <i>Prunoideae</i> — śliwowe                                                                                  | 286 |
| <i>Prunus</i> — śliwa, morela, migdałowiec, migdałek, brzoskwinia, wiśnia, czereśnia, czeremcha, laurowiśnia | 286 |
| <i>Leguminosae (Fabaceae)</i> — strączkowe                                                                   | 299 |
| <i>Mimosoideae</i> — mimozowe                                                                                | 300 |
| <i>Caesalpinioideae</i> — brezyłkowe                                                                         | 300 |
| <i>Gleditsia</i> — gledicja (iglicznia)                                                                      | 302 |
| <i>Gymnocladus</i> — kłęk                                                                                    | 304 |
| <i>Cercis</i> — judaszowiec                                                                                  | 306 |
| <i>Papilionoideae (Faboideae)</i> — motylkowe                                                                | 307 |
| <i>Robinia</i> — robinia („akacja”, grochodrzew)                                                             | 307 |
| <i>Sophora</i> — sofora (szupin, perełkowiec)                                                                | 312 |
| <i>Cladrastis</i> — strączyn                                                                                 | 314 |
| <i>Colulea</i> — moszenki (moszeniec)                                                                        | 316 |
| <i>Amorpha</i> — amorfa                                                                                      | 316 |
| <i>Wisteria</i> — glicynia (wisteria, słodlin)                                                               | 318 |
| <i>Caragana</i> — karagana                                                                                   | 319 |
| <i>Halimodendron</i> — słonisz                                                                               | 322 |
| <i>Cytisus</i> sensu lato — szczodrzeniec, szczodrzyk i żarnowiec                                            | 323 |
| <i>Genista</i> — janowiec                                                                                    | 326 |
| <i>Ulex</i> — kolcolist                                                                                      | 326 |
| <i>Laburnum</i> — złotokap                                                                                   | 328 |
| <i>Rutaceae</i> — rutowate                                                                                   | 328 |
| <i>Ptelea</i> — parczelina                                                                                   | 329 |
| <i>Phellodendron</i> — korkowiec                                                                             | 329 |
| <i>Tetradium</i> — ewodia                                                                                    | 332 |
| <i>Simaroubaceae</i> — bieguncznikowate                                                                      | 333 |
| <i>Ailanthus</i> — bożodrzew (ajlant)                                                                        | 333 |
| <i>Buxaceae</i> — bukszpanowate                                                                              | 335 |
| <i>Buxus</i> — bukszpan                                                                                      | 335 |
| <i>Pachysandra</i> — runianka                                                                                | 337 |
| <i>Empetraceae</i> — bażynowate                                                                              | 337 |
| <i>Empetrum</i> — bażyna                                                                                     | 337 |
| <i>Anacardiaceae</i> — nanerczowate                                                                          | 338 |
| <i>Rhus</i> — sumak                                                                                          | 338 |
| <i>Cotinus</i> — perukowiec                                                                                  | 341 |
| <i>Aquifoliaceae</i> — ostrokrzewowate                                                                       | 343 |
| <i>Ilex</i> — ostrokrzew                                                                                     | 343 |
| <i>Celastraceae</i> — dławiszowate                                                                           | 344 |
| <i>Euonymus</i> — trzmielina                                                                                 | 344 |
| <i>Celastrus</i> — dławisz                                                                                   | 348 |
| <i>Staphyleaceae</i> — kłokoczkowate                                                                         | 350 |
| <i>Staphylea</i> — kłokoczka                                                                                 | 350 |

|                                            |     |
|--------------------------------------------|-----|
| <i>Aceraceae</i> — klonowate               | 352 |
| <i>Acer</i> — klon                         | 352 |
| <i>Hippocastanaceae</i> — kasztanowcowate  | 372 |
| <i>Aesculus</i> — kasztanowiec („kasztan") | 372 |
| <i>Rhamnaceae</i> — szakłakowate           | 377 |
| <i>Rhamnus</i> — szaklak                   | 378 |
| <i>Frangula</i> — kruszyna                 | 380 |
| <i>Vilaceae</i> — winoroślolate            | 380 |
| <i>Vitis</i> — winorośl                    | 380 |
| <i>Ampelopsis</i> — winnik                 | 382 |
| <i>Parthenocissus</i> — winobluszcz        | 383 |
| <i>Tiliaceae</i> — lipowate                | 387 |
| <i>Tilia</i> — lipa                        | 387 |
| <i>Malvaceae</i> — ślazowate               | 397 |
| <i>Hibiscus</i> — ketmia                   | 397 |
| <i>Actinidiaceae</i> — aktynidiowate       | 398 |
| <i>Actinidia</i> — aktynidia               | 399 |
| <i>Tamaricaceae</i> — tamaryszkowate       | 401 |
| <i>Tamarix</i> — tamaryszek                | 401 |
| <i>Myricaria</i> — września                | 402 |
| <i>Thymelaeaceae</i> — wawrzynkowate       | 403 |
| <i>Daphne</i> — wawrzynek                  | 403 |
| <i>Elaeagnaceae</i> — oliwnikowate         | 405 |
| <i>Elaeagnus</i> — oliwnik                 | 406 |
| <i>Hippophae</i> — rokitnik                | 408 |
| <i>Shepherdia</i> — szeferdia              | 410 |
| <i>Araliaceae</i> — araliowate             | 411 |
| <i>Hedera</i> — bluszcz                    | 411 |
| <i>Cornaceae</i> — dereniowate             | 413 |
| <i>Cornus</i> — dereń                      | 413 |
| <i>Ericaceae</i> — wrzosowate              | 419 |
| <i>Rhododendroideae</i> — różanecznikowe   | 420 |
| <i>Rhododendron</i> — różanecznik i azalia | 420 |
| <i>Ledum</i> — bagno                       | 426 |
| <i>Kalmia</i> — kalmia                     | 426 |
| <i>Daboecia</i> — dabecja                  | 427 |
| <i>Vaccinioideae</i> — borówkowe           | 428 |
| <i>Vaccinium</i> — borówka i żurawina      | 428 |
| <i>Andromeda</i> — modrzewnica             | 431 |
| <i>Arctostaphylos</i> — mącznica           | 431 |
| <i>Chamaedaphne</i> — chamedafne           | 431 |
| <i>Pieris</i> — pieris                     | 433 |
| <i>Enkianthus</i> — enkiant                | 433 |
| <i>Gaultheria</i> — golteria (gaulteria)   | 434 |
| <i>Leucothoe</i> — leukotoe (kiścień)      | 434 |
| <i>Ericoideae</i> — wrzoścowe              | 435 |
| <i>Calluna</i> — wrzos                     | 435 |

|                                                            |            |
|------------------------------------------------------------|------------|
| <i>Erica</i> — wrzosiec                                    | 436        |
| <i>Pyrolaceae</i> — gruszyczkowate                         | 437        |
| <i>Chimaphila</i> — pomocnik                               | 437        |
| <i>Styracaceae</i> — styrakowate                           | 438        |
| <i>Halesia</i> — ośnieża (halezja)                         | 439        |
| <i>Oleaceae</i> — oliwkowate                               | 439        |
| <i>Fraxinus</i> — jesion                                   | 439        |
| <i>Forsythia</i> — forsycja                                | 447        |
| <i>Syringa</i> — lilak („bez“)                             | 450        |
| <i>Ligustrum</i> — ligustr (liguster)                      | 455        |
| <i>Jasminum</i> — jaśmin                                   | 458        |
| <i>Buddlejaceae</i> — budlejowate                          | 459        |
| <i>Buddleja</i> — budleja                                  | 459        |
| <i>Apocynaceae</i> — lóinowate                             | 461        |
| <i>Vinca</i> — barwinek                                    | 461        |
| <i>Labiatae (Lamiaceae)</i> — wargowe                      | 462        |
| <i>Lavandula</i> — lawenda                                 | 463        |
| <i>Solanaceae</i> — psiankowate                            | 463        |
| <i>Solanum</i> — psianka                                   | 463        |
| <i>Lycium</i> — licyna                                     | 464        |
| <i>Bignoniaceae</i> — bignoniowate                         | 464        |
| <i>Catalpa</i> — surmia (katalpa)                          | 464        |
| <i>Campsis</i> — milin                                     | 467        |
| <i>Scrophulariaceae</i> — trędownikowate                   | 469        |
| <i>Paulownia</i> — paulownia                               | 469        |
| <i>Caprifoliaceae</i> — przewiertniowate                   | 471        |
| <i>Sambucus</i> — bez (bżowina)                            | 471        |
| <i>Viburnum</i> — kalina                                   | 474        |
| <i>Symphoricarpos</i> — śnieguliczka                       | 482        |
| <i>Weigela</i> — krzewusżka (wajgela)                      | 484        |
| <i>Kolkwitzia</i> — kolkwiczja                             | 487        |
| <i>Lonicera</i> — suchodrzew i wiciokrzew                  | 488        |
| <i>Linnaea</i> — zimoziół                                  | 500        |
| <b>Klasa Liliopsida (Monocotyledonae)</b> — jednoliścienne | 501        |
| <i>Agavaceae</i> — agawowate                               | 501        |
| <i>Yucca</i> — jukka (krępla)                              | 501        |
| <i>Palmae (Arecaceae)</i> — palmy                          | 502        |
| <i>Gramineae (Poaceae)</i> — trawy                         | 502        |
| <b>Zestawienia właściwości drzew i krzewów</b>             | <b>503</b> |
| Sylwetka                                                   | 503        |
| Drzewa i krzewy „płaczące“, o zwisających gałęziach        | 504        |
| Horyzontalny układ gałęzi                                  | 505        |
| Niskie krzewy i krzewinki                                  | 505        |
| Pnącza                                                     | 506        |
| Liście barwne                                              | 507        |

|                                                                                        |            |
|----------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| Jesienne zabarwienie liści                                                             | 510        |
| Liście zimozielone                                                                     | 512        |
| Wczesny rozwój liści na wiosnę                                                         | 513        |
| Późny rozwój liści na wiosnę                                                           | 513        |
| Dekoracyjne owoce                                                                      | 513        |
| Dekoracyjna kora pni                                                                   | 515        |
| Dekoracyjne pędy                                                                       | 515        |
| Drzewa i krzewy pachnące                                                               | 516        |
| Wzrost szybki                                                                          | 518        |
| Wzrost powolny                                                                         | 518        |
| Drzewa i krzewy dobrze rosnące na glebach piaszczystych, suchych, jałowych             | 519        |
| Drzewa i krzewy lubiące lub znoszące gleby wilgotne, niekiedy mokre lub nawet podmokłe | 519        |
| Drzewa i krzewy lubiące gleby wapienne                                                 | 520        |
| Drzewa i krzewy lubiące gleby lekko kwaśne                                             | 521        |
| Drzewa i krzewy znoszące lekkie zasolenie gleby                                        | 521        |
| Drzewa i krzewy ceniolubne lub cienioznośne                                            | 522        |
| Drzewa i krzewy światłolubne                                                           | 522        |
| Drzewa i krzewy na żywopłoty formowane                                                 | 523        |
| Owoce lub nasiona jadalne                                                              | 524        |
| Drzewa i krzewy dwupienne lub poligamiczne                                             | 525        |
| Drzewa i krzewy najwcześniej kwitnące                                                  | 525        |
| Drzewa i krzewy późno kwitnące                                                         | 526        |
| Drzewa i krzewy dające „odrosty"                                                       | 527        |
| Drzewa i krzewy cierniste lub kolczaste                                                | 527        |
| Drzewa, krzewy i krzewinki pod ochroną w Polsce                                        | 528        |
| <b>Literatura</b>                                                                      | <b>530</b> |
| <b>Wykaz polskich nazw drzew i krzewów</b>                                             | <b>535</b> |
| <b>Wykaz łacińskich nazw drzew i krzewów</b>                                           | <b>539</b> |

oprac. BPK